

gyujtemeny.mfgi.hu webcímen.

Rákóczi telepre kitérve, a leltározatlan anyag szinte teljes egészében ott található. Az utóbbi két évben részletes szekrénykataszter készült a gerinces szobáról, 2017-ben az ősnövénytan és a pannóniai anyag kataszterbe vétele fog megtörténni. A rákóczi telepi épület felújítása időszerű lenne, erre megpróbálunk pályázati forrást szerezni.

A BEREMEND 14-ES LELOHELY KORA- PLEISZTOCÉN KISEMLŐSFAUNÁJÁNAK BIOSZTRATIGRÁFIAI ÉS PALEOÖKOLÓGIAI JELENTŐSÉGE

PAZONYI PIROSKA^{1*}, MÉSZÁROS
LUKÁCS², HÍR JÁNOS³, SZENTESI
ZOLTÁN⁴

¹MTA-MTM-ELTE Paleontológiai Kutatócsoport, 1431 Budapest, Pf. 137; pinety@gmail.com

²ELTE TTK Őslénytan Tanszék, 1117 Budapest, Pázmány Péter sétány 1/C; lgy.meszaros@gmail.com

³Pásztói Múzeum, 3060 Pásztó, Múzeum tér 5.; hirjanos@gmail.com

⁴MTM Őslénytan és Földtan Tár, 1431 Budapest, Pf. 137; crocutaster@gmail.com

A beremendi Szőlő-hegy mészkőbányájából összesen 26 késő-pleiocén és kora-pleisztocén gerinces faunát ismerünk. A fossziliák az alsó-kréta mészkőben kialakult számos karszthasadék és barlang agyagos kitöltéséből kerültek elő. A Beremend 14-es lelőhelyet, ami valószínűleg egy vörös agyaggal kitöltött karszthasadék lehetett, az 1970-es években fedezték fel, a Beremendi-kristálybarlangtól északkeletre. A jelenleg vizsgált szórványanyagot Jánossy Dénes gyűjtötte 1977-ben, aki ugyan kiszapolta, de nem határozta meg a maradványokat.

A taxonómiai feldolgozás gazdag, összesen 51 fajból álló kisgerinces együttest azonosított. A fauna nagyjából egyenlő arányban tartalmaz herpeto (27 faj) és kisemlős (24 faj) taxonokat. Míg a herpetofaunában legnagyobb fajgazdagságban a békák és a kígyók jelennek meg, a kisemlősfaunát főként cickányok és pocokfélék alkotják, de emellett hörcsögök, egerek és egyéb rágcsálók is előkerültek a lelőhelyről.

A kisemlősfauna összetétele alapján pontosan meg lehetett határozni a faunaegyüttes korát. Bár sok a hosszú fajöltőjű cickány a faunában (*Sorex runtonensis*, *S. minutus*, *Beremendia fissidens*), van négy olyan faj (*Petenya hungarica*, *Asoriculus gibberodon*, *Crocidura kornfeldi*, *Sorex (Drepanosorex) savini*), melyek együtt kizárólag a kora-pleisztocénben fordultak elő. A rágcsálók,

különösen a rövid fajöltőjű pocokfélék alapján a lelőhely kora tovább pontosítható. A tipikus késő-pleiocén rágcsálók (*Dolomys milleri*, *Estramomys simplex*), a kora-pleisztocénben megjelenő fajok (*Villanyia exilis*, *Allophaiomys deucalion*, *Lagurodon arankae*), valamint néhány, csak a legidősebb pleisztocén emlőszónára jellemző pocok (*Borsodia newtoni*, *Mimomys reidi*, *Pitymimomys pitymyoides*) együttes jelenléte a lelőhelyen jelzi, hogy a faunaegyüttes a pliocén/pleisztocén határ közelében, a kora-pleisztocén MN17-es zónában halmozódott fel. A Beremendről előkerült jelentős faunák (5, 11, 15 és 26 lelőhelyek) anyaga ennél idősebb, pliocén korú, így a Beremend 14-es lelőhely anyagának vizsgálatával tanulmányozhatók a pliocén/pleisztocén határon végbement faunisztikai és paleoökológiai változások.

A korábbi agyagásvány vizsgálatok eredményei alapján a pliocénben csapadékos, meleg, mediterrán, vagy szubtrópusi éghajlat, míg a kora-pleisztocénben szemiárid klíma volt jellemző a területre. A Beremend 14-es lelőhely cickány és herpetofaunájának paleoökológiai elemzése alátámasztotta ezt az eredményt. A fajok ökológiai igénye alapján meleg, száraz klíma és nyílt, valószínűleg erdőfoltokkal tarkított füves puszta volt a lelőhely környezetében egy kisebb nyílt víztesttel.

EGY LANDMARK PONTOKON ALAPULÓ GEOMETRIAI MORFOMETRIAI RENDSZER A *MICROTUS* GENUS EVOLÚCIÓS VÁLTOZÁSAINAK NYOMON KÖVETÉSÉHEZ

PAZONYI PIROSKA¹, VIRÁG ATTILA¹,
SZABÓ BENCE²

¹MTA-MTM-ELTE Paleontológiai Kutatócsoport, 1431 Budapest, Pf. 137; pinety@gmail.com, viragattila.pal@gmail.com

²ELTE TTK Őslénytan Tanszék, 1117 Budapest, Pázmány Péter sétány 1/C; bencetra@gmail.com

A pocokfélék őrlőfogainak jellegzetesen redőzött zománca felváltva fűződik be a fogak mindkét oldalán, és így elkülönülő háromszögeket határol le a rágófelszínen. A fog anterior részén, vagyis az úgynevezett sisakon, az evolúció során újabb és újabb befűződések jöttek létre, ami új háromszögek és egy új sisakrégió kialakulásával járt együtt. Ennek a folyamatnak a következtében, az alsó első molarisok rágófelszínének körvonala eltér a különböző taxonok esetében, ami kulcsszerepet játszik a fajszintű határozásnál.